

Spółeczności Energetyczne w Polsce i w UE

Dariusz Szwed

Stowarzyszenie Elektroprosumentów

Obywatelska Społeczność Energetyczna

Spółeczeństwo energetyczne UE?

- 8000 w całej UE (10. Raport o Stanie Unii Energetycznej z 2025)
- Głównie kooperatywy produkcji OZE (PV, wiatr), REC, mniej CEC inne usługi
- Ponad 46 milionów Europejczyków dotkniętych ubóstwem energetycznym
- Zasada po pierwsze efektywność energetyczna nie jest egzekwowana przez KE

Społeczności energetyczne

Dyrektywa dot. rynku wewnętrznego energii elektrycznej 2019/944 IEMD

Dyrektywa dot. energii odnawialnej 2018/2001 RED II

- promuje OZE
- nie tylko en. elektryczna
- sprzyja akceptacji
- zachęca do lokalnych inicjatyw
- zapewnia "równe szanse"

Odnawialne społeczności energetyczne

Obywatelskie społeczności energetyczne OSE – „żyrafażebra” CEC i REC w nowelizacji ustawy prawo energetyczne z 2023

- reguluje wewnętrzny rynek energii elektrycznej
- eliminowanie utrudnień się
- „żyrafażebra” CEC i REC w nowelizacji ustawy prawo energetyczne z 2023
- ma na celu wzrost efektywności, konkurencyjne ceny itp.
- również elementy wsparcia OZE
- poziom horyzontalny między uczestnikami rynku

Obywatelskie społeczności energetyczne

Obywatelskie społeczności energetyczne (CEC)

- to osoby prawne kontrolowane przez członkinie/ków lub udziałowców, które opierają się na dobrowolnym i otwartym uczestnictwie i mają prawo do zajmowania się wytwarzaniem, dystrybucją, dostawami, zużywaniem, usługami w zakresie efektywności energetycznej lub ładowania pojazdów elektrycznych, lub świadczenia innych usług swoim członkom lub udziałowcom;
- mają prawo do podłączenia do sieci dystrybucyjnych oraz bycia traktowanym w sposób niedyskryminacyjny, jeśli chodzi o regulację wszystkich rynków energii elektrycznej oraz dostęp do nich;
- mają prawo do podziału własnej energii elektrycznej między swoich członków, zgodnie z analizą kosztów i korzyści dotyczącą rozproszonych zasobów energetycznych;
- mają prawo, jeżeli zezwala na to dane państwo członkowskie, do bycia właścicielem, utworzenia, zakupu lub dzierżawy sieci dystrybucyjnych, podlegających obowiązującym regulacjom.

Cele demokratyczne

Wsparcie społeczeństwa przez państwo w udziale we współ/rządzeniu energią/energetyką (energy co/governance)

- zapraszanie prosumentów do dialogu i konsultacji (MKiŚ, ME, PSE, URE, UOKiK itp.)
- wsparcie CEC/REC do działania w charakterze reprezentantów zbiorowych interesów milionów prosumentów (EE/OZE) itp.
- prowadzenie działań informacyjnych i podnoszących świadomość (**dezinformacja!**)

Cele społeczne

Zapewnienie społecznej spójności

- energia prawem i dobrem publicznym
- wzmacnianie ekonomii społecznej
- rozwój energetycznego kapitału społecznego (więzi, zaufanie, bezpieczeństwo, równość w dostępie do energii)
- współpraca na rzecz lokalnej energetycznej solidarności i samowystarczalności (tzw. wirtualne elektrownie) oraz globalnej neutralności klimatycznej bez wojen o nieodnawialne zasoby energetyczne

Cele ekonomiczne

Zapewnienie ekonomicznej opłacalności

- zapewnienie zachęt finansowych, sprawiedliwe opodatkowanie
- upowszechnienie taryf dynamicznych, roamingu
- likwidacja ubóstwa energetycznego, wykluczenia transportowego
- zapewnienie dostępu do rynku niezależnym agregatorom OSE, uspołecznienie sieci
- utworzenie lokalnych zielonych miejsc pracy – usługi energetyczne EE, OZE, magazynowanie, elektryfikacja zrówn. transportu, ciepła itp.

Cele energetyczne

Zapewnienie pełnej transpozycji dyrektyw IEMD 2019/944 i REDII 2018/2001

- zdefiniowanie CEC i REC zgodnie z prawem UE
- wdrożenie w pełni równych praw dla CEC/REC
- ustalenie mierzalnych i wiążących celów dotyczących efektywności/społecznych instalacji fotowoltaicznych/OZE/magazynów (GW/TWh do 2030/2035/2050)
- wyznaczenie obszarów samowystarczalności
- szybkie wdrożenie dyrektyw musi być związane z w/w celami i ich osiągnięciem

Autokonsumpcja i elektroprosumeryzm?

AKTUALNA STRUKTURA GENERACJI MOCY

53,2%

46,8%

ŹRÓDŁA ODNAWIALNE

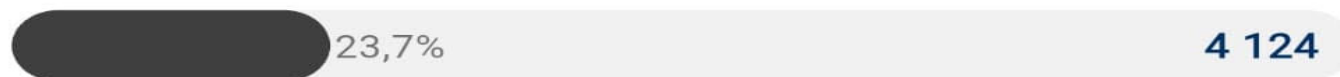
ŹRÓDŁA KONWENCJONALNE

ŹRÓDŁO

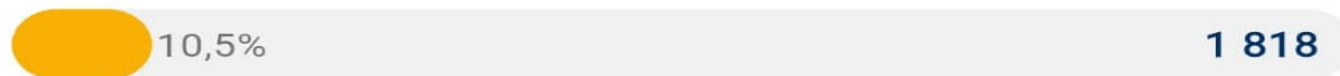
MW

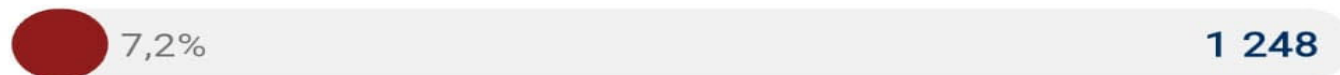
SŁOŃCE

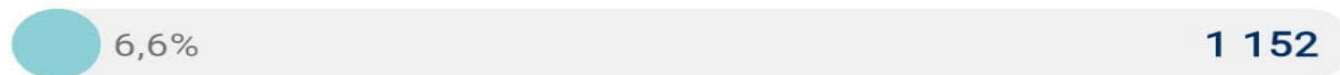
WĘGIEL KAMIENNY

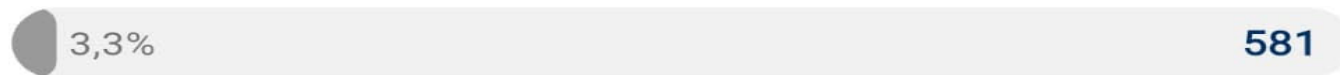
GAZ

WĘGIEL BRUNATNY

WIATR LĄDOWY

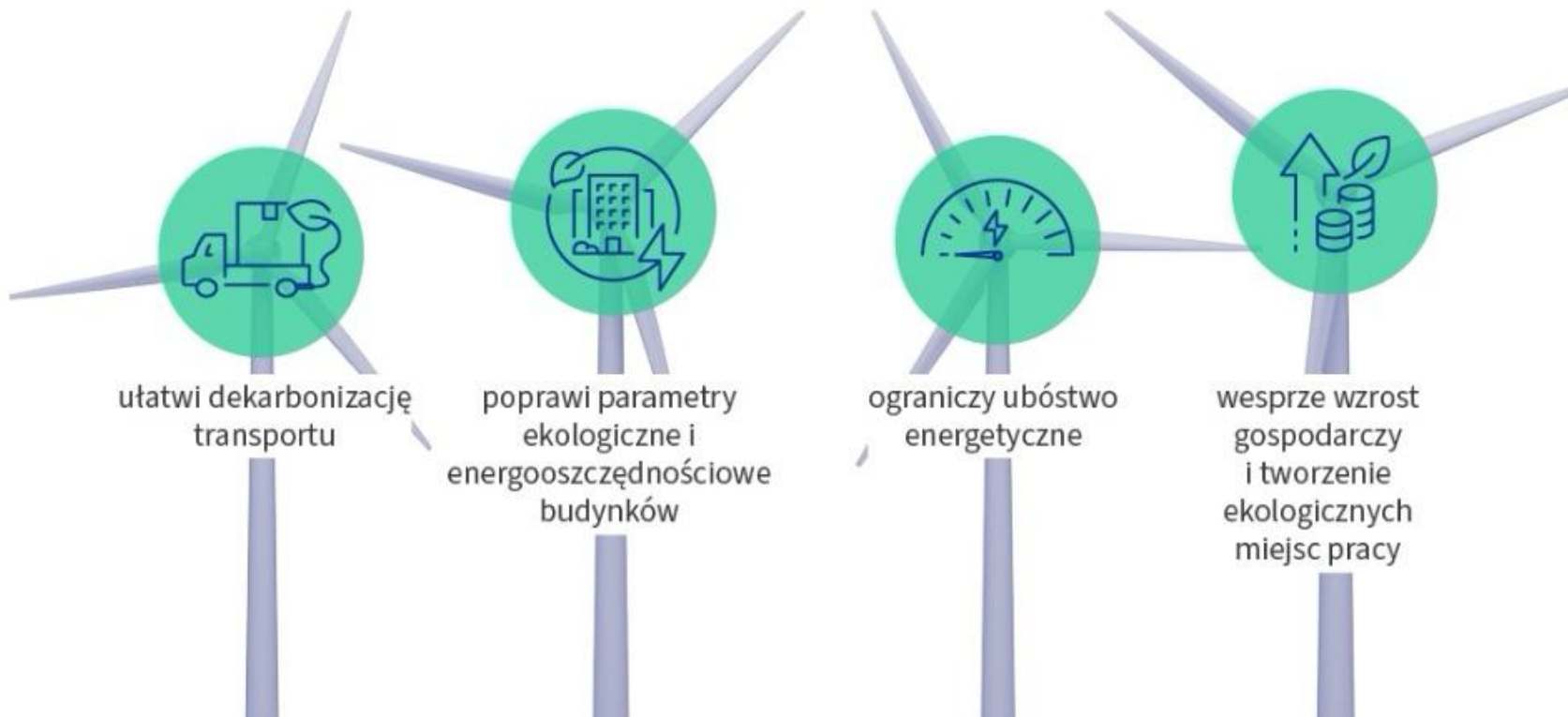
Źródło: Kompas energetyczny PSE

Energetyczny ruch społeczny?

- ok. 1,6 miliona rozproszonych, dachowych instalacji fotowoltaicznych o mocy całkowitej ponad 13 900 megawatów (początek 2026)
- 966 tys. net-metering, 635 tys. net-billing
- 4 do 5 milionów prosumentelek/ów - „obywatele/li słonecznych” w Polsce, będących właścicielami paneli słonecznych, niestety nadal to nie jest ruch społeczny
- 9 TWh energii wprowadzonej do sieci w 2025 (autokonsumpcja i wymiana będzie rosła)

Społeczny Fundusz Klimatyczny – ETS2?

Obywatelskie społeczności energetyczne – prawo energetyczne '23

- Stowarzyszenie rejestrowe
 - organizacja ekologiczna (TnZ Oświęcim),
 - grupa min. 7 konsumentów/ek/prosumentek/ów, działająca jako stowarzyszenie zarejestrowane w KRS (SE OSE Kraków, OSE Sudety Szklarska Poręba)
- Spółdzielnia
 - spółdzielnia mieszkaniowa (SM Enerbud Jaworzno),
- Wspólnota mieszkaniowa (WM Dworska 3 Bogatynia)

E-poradnik OSE/SE

- <https://eko-unia.org.pl/spolecznosci-energetyczne-e-poradnik/>
- Społeczności energetyczne – narzędzie 4D: demokratyzacji, decentralizacji, dekarbonizacji, deoligarchizacji energetyki
- Autokonsumpcja – a rynek energii w Polsce
- Instrukcja uzyskania statusu obywatelskiej społeczności energetycznej (OSE)
- Wnioski z okrągłych stołów energetyczno-klimatycznych i warsztatów z pięciu województw
- Praktyczne realizacje
- Przydatne linki i rekomendacje
- Spółdzielnie energetyczne
- FAQ – najczęściej zadawane pytania

Power to the People 😊

Dziękuję za uwagę i zapraszamy do współpracy!

dariusz.szwed@seose.eu